

T9
2021

TESZTFORMA

A

Feladatlap magyar nyelvből és irodalomból Test z maďarského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl
a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

A TESZT
KÓDJA

T9 2021

4500

Kedves Tanulók!

A magyar nyelv és irodalom feladatlapot kaptátok kézhez.

- A feladatlap 30 feladatot és 3 kiinduló szöveget tartalmaz.
- A feladatlap tartalmaz:
 - 20 feladatot, amelyekben az A, B, C, D válaszok közül csak egy a helyes, amelyet ki kell választanotok,
 - 10 feladatot, amelyekhez rövid választ kell alkotnotok.
- Csak a válaszadó lapra **helyesen felírt** válaszokat értékeljük. Minden helyes választ 1 ponttal értékelünk.

Olvashatóan írjatok!

- Az íráshoz kék színnel író tollat használjatok!
- Összpontosítsatok a munkára, és minden feladatot figyelmesen olvassatok el!
- A feladatok kidolgozására 70 percetek van.

Sok sikert kívánunk!

1. kiinduló szöveg

Csehy Zoltán – Polgár Anikó: Ariadné, akinek a koronája az égboltra került (részletek)

Ariadné Kréta szigetén nőtt fel, Minósz király és Pasziphaé királynő lányaként. Volt egy lánytestvére, Phaidra és egy torzszülött féltestvére. A szörnynek ember teste és bika feje volt, s Minótaurosznak hívták. Mostohaapja, hogy elrejtse a kíváncsiskodók elől, egy labirintusba zárta be. Félelmetes hírek terjedtek: a szörny állítólag embert eszik, s aki egyszer betévedt a labirintusba, élve nem jön ki onnan.

Egy napon hajó kötött ki Kréta szigetén. Az athéni királyfi, Thészeusz szállt partra belőle kíséretével. Szomorúan lépkedtek, csak Thészeusz volt bizakodó. „Mi járatban van ez az ifjú?” – kérdezte Ariadné a nővérét. „Kilenc évvel ezelőtt jött utoljára egy ugyanilyen követség... Akkor mindenkit betereltek a labirintusba, s azóta se látta őket senki.” „Ők is meg fognak halni?” – kérdezte kétségbeesetten Ariadné, akinek nagyon megtetszett a bátor királyfi. „Nem hiszem, hogy a Minótauroszt le tudná valaki győzni, s ha le is győzné, biztosan nem találna ki a labirintusból” – mondta aggódva Phaidra.

Ariadné felkereste az ezermester Daidaloszt, aki a labirintust építette. „Tudsz nekem egy térképet adni a labirintusról? Szeretném megmenteni a királyfit!” – vallotta be. „Hát, nem lesz könnyű dolgod, mert térképem nekem sincs. De tudod mit, adok neked egy fonalgombolyagot. Ha Thészeusznak sikerül megölnie a szörnyet, a fonál mentén visszatalál.”

Ariadné titokban felkereste az athéni királyfit, és szívdobogva adta át neki a fonalat. Thészeusz megígérte, hogy ha sikerül megölnie a szörnyet és kitalálnia a labirintusból, megszökteti a királylányt, és Athénban elveszi feleségül. Thészeusz bejárta a labirintust, rátalált Minótaurosra, megküzdött vele, majd a fonál mentén megtalálta a kivezető utat. Nem késlekedtek, még aznap éjjel hajóra szálltak. Thészeusz azonban nem tartotta meg ígéretét, és az éj leple alatt magára hagyta Ariadnét Naxosz szigetén.

Az 1. kiinduló szöveghez a 01–07. feladat tartozik.

01. Melyik állítás igaz a szereplőkkel kapcsolatban?

- A Ariadné már kilenc évvel az események előtt rájött Minótauroszt titkára.
- B Az összes Krétára érkező hajóst mindig Minótauroszt elé vezették.
- C Thészeusz csak Ariadné térképe révén juthatott ki a labirintusból.
- D Daidalosz elárulta Ariadnének a labirintusból való kijutás módját.

02. Mit tudunk Minótaurosztól?

- A Phaidra és Ariadné voltak a féltestvérei.
- B Torzszülöttsége miatt Daidalosz egy labirintusba záratta őt.
- C Emberi alakját Minósz királytól, állati testét Pasziphaétól örökölte.
- D Éhségét csak a kilencévente érkező emberáldozatok csillapították.

03. Melyik állítás igaz a szövegben olvasottakra?

- A Minótauroszt labirintusát a király kertjében rejtették el.
- B Ariadné szívén viselte az Athénból érkezett királyfi sorsát.
- C Thészeusz Naxosz szigetére vitte Ariadnét, ahol feleségül vette.
- D Phaidra királylány beleszeretett az Athénból érkező Thészeusz istenbe.

04. A felsoroltak közül melyik műben szerepel király?

- A *Arany Lacinak*
- B *A néhai bárány*
- C *A walesi bárdok*
- D *Pannónia dicsérete*

05. Melyik ismert irodalmi hős küzdött meg egy bikával?

- A János vitéz
- B Toldi Miklós
- C Tímár Mihály
- D Robison Crusoe

06. Írd ki a következő mondat igekötős igéjét!

Thészeusz azonban nem tartotta meg ígéretét, és az éj leple alatt magára hagyta Naxosz szigetén Ariadnét.

07. Válaszd ki és írd le azt a magas hangrendű szót, amelyben összeolvadás van!

torzszülött, elrejtse, labirintusba, tudsz, kérdezte

2. kiinduló szöveg

Az ősrégi méz

A méhészkedés ősi mesterség. A méhek 70 millió évvel ezelőtt bukkantak fel az evolúció folyamatában. A méz gyűjtése is egyidős az emberiséggel, a méhészet legrégebbi nyoma a kőkorszakból való. Az őskor embere a vadméhek mézét hasznosította. Ha rábukkant, megpróbálta a lehető legkevesebb csípéssel elvenni. Barlangrajzok tanúskodnak arról, hogy az őskori emberek füsttel kábították el a vadméheket a méz megszerzése érdekében.

Az egyiptomiak már az ókorban megfigyelték, hogy a méznek gyógyító hatása van, és elkezdték a méheket módszeresen tartani. Mézet nemcsak gyógyászati célokra (gyomorpanaszokra, hashajtóként vagy gyógyfűvekkel keverve sebekre is), hanem például a halottak konzerválására, tartósítására, emellett gyógyszeralapanyagként is használták. A lakomákon mézsört ittak, amit a méz megerjesztésével, vízzel való felhígításával, fűszerek hozzáadásával készítettek el. Folyamatos mézellátmányuk volt a háziasított méhek révén, de néhány leírásból úgy tűnik, hogy a vadméhek mézét még ennél is nagyobbra tartották. Az ún. mézvadászokat, akik a vadméhek mézét rabolták, gyakran királyi íjászok védték. Az a hír járta, hogy az ősi egyiptomi méhek sokkal agresszívebbek voltak, és minden méhésznek tarra borotvált feje volt, mert a méhek agresszíven reagáltak azokra az olajokra, melyet az egyiptomiak használtak a hajuk ápolására. A hieroglifákból szintén kiderül, hogy a méhészek soha nem viseltek védőfelszerelést, és hogy kizárólag füsttel védekeztek a csípésekkel szemben.

A méhészkedés az ókori Rómában is igen fontos tevékenységnek számított. A rómaiak voltak azok, akik a méhészetet tudományos szintre emelték és elterjesztették a kontinensen. Ekkoriban sziklába vájt üregekbe telepítették a méheket, melyet kőtáblával elzártak, csak egy kis röpnylást hagytak rajta a méhek számára. A császárság korában a méhészeknek saját piacuk is volt, ahol nemcsak mézet, hanem mézből készült ínycségeket, többféle mézzel tartósított gyümölcsöt és mézes süteményeket is árusítottak.

A 2. kiinduló szöveghez a 08–14. feladat tartozik.

08. Melyik állítás következik a kiinduló szövegből?

- A Barlangrajzok bizonyítják, hogy a méhek 70 millió évvel ezelőtt jelentek meg.
- B Már a kőkorszaki embernek sikerült háziasítani a méheket.
- C Az őskori ember füsttel védekezett a csípésekkel szemben.
- D Az őskorban nem csípték meg a méhek az embereket.

09. Melyik állítás nem következik a szövegből?

- A Rómában a méhészek íjjal vadásztak a vadméhekre.
- B A római méhészek mézzel tartósított gyümölcsöket is árultak.
- C Egyiptomban értékeesebb volt a vadméz, mint a házi méhek méze.
- D Az egyiptomiak gyomorproblémák kezelésére is használták a mézet.

10. Melyik az alábbi mondat helyes befejezése?

Az ókori Egyiptomban úgy készítették a mézsört, hogy

- A** megfűszerezték az erjesztett mézet.
- B** megfűszerezték a felhígított vadmézet.
- C** a vadmézhez különféle fűszereket adtak.
- D** a hígított erjesztett mézhez fűszereket adtak.

11. Melyik állítás következik a szöveg aláhúzott mondatából?

- A** Az egyiptomiak olajjal ápolták a hajukat.
- B** A méhészek olajjal kenték a kopasz fejüket.
- C** Minden egyiptomi férfi olajjal kente a fejbőrét.
- D** Csak a vadméhek voltak nagyon agresszívek.

12. Milyen nyelvi rétegbe tartoznak a következő mondatok?

Általánosságban elmondható, hogy a nektárnak az elem tartalma jóval nagyobb, mint a méznek. Ezt több okkal magyarázták; egyrészt azzal, hogy ezeket az anyagokat a méhek kivonják, másrészt, hogy a lépekben lekötődnek. A nátrium, a foszfor és a kálium esetében a nektárban és a mézben mért koncentráció közel azonos volt.

- A** népszerű
- B** diáknyelvi
- C** szaknyelvi
- D** szépirodalmi

13. Honnan tudjuk, hogy az ókori méhészek nem viseltek védőfelszerelést? Válaszolj egy szóval!

14. Kik ismertették meg a méhészkedést az európaiakkal? Válaszolj egy szóval!

VÍGSZÍNHÁZ

Dés László — Geszti Péter — Grecsó Krisztián

A PÁL UTCAI FIÚK

zenés játék két részben

Molnár Ferenc regénye nyomán

A színpadi változat kialakításában részt vett: Marton László és Radnóti Zsuzsa

A magyar irodalom egyik legszívemarkolóbb alkotása, A Pál utcai fiúk felnőtteket, fiatalokat egyaránt megérint. Közös gondolkodásunk és közbeszédünk része lett a grund, amely a miénk, ahogy Dés–Geszti csupa érzelem, csupa dallam betétdalában éneklük a szereplők. Mindnyájan emlékezünk az einstandolásra, amikor a vörösingés Pásztorok elrabolják Nemecek kedvenc üveggolyóit, emlékezünk a gittegyetre, a Fűvészkertre, a csatára a grundon és Nemecekre, aki feláldozta magát a grundért és a társaiért. Költészettel és emlékekkel teli hívószavak ezek, amelyeket minden generáció újra és újra felfedez magának. A történet példátlan népszerűségnek örvendett és örvend ma is. „A Pál utcai fiúk a legjobban szívemhez nőtt könyvem” – maga Molnár Ferenc így emlékezett vissza. A regény sikerét a barátság érzéletes lefestése, a közösség erejének megmutatása, az önfeláldozással, a veszteségekkel való azonosulás lehetősége és mindezek tértől, időtől való függetlensége adja. Marton László rendező teremtette meg a Vígszínházban azt a fiatalokat is megszólító, magyar zeneszerzőknek teret adó és új zenés műveket bemutató hagyományt, amelynek újabb kiemelkedő állomása *A Pál utcai fiúk*.

Rendező: MARTON LÁSZLÓ

Koreográfus: HORVÁTH CSABA Díszlet: KHELL CSÖRSZ
Jelmez: BENEDEK MARI Dramaturg: RADNÓTI ZSUZSA

19.00 órás kezdés esetén az előadás várható befejezésének ideje 21.50
Bemutató: 2016. november 5.

Főbb szerepekben:

Medveczky Balázs / Wunderlich József	BOKA
Vecsei H. Miklós	NEMECSEK
Csapó Attila	GERÉB
Józan László	ÁTS FERI

Jegyértékesítés:

Vígszínház – jegypénztár: Tel.: 329 23 40, nyári nyitvatartás (június 17.–augusztus 12.),
hétfőtől csütörtökig: 14.00–18.00, pénteken: 14.00–17.00

Vígszínház – előcsarnok: Jegyvásárlás az előadások ideje alatt a földszinti
előcsarnokban kialakított jegyárusító helyen.

Allee Bevásárlóközpont – 2. emelet: Tel.: 06 30 519 3619 (szeptember–június)

Online jegyvásárlás: <http://www.vigszinhaz.hu/jegy>

Színházjeggyel, bérlettel kapcsolatos információért hívja a színház ingyenes zöld számát:
06 80 204 443

A 3. kiinduló szöveghez a 15–21. feladat tartozik.

15. Fejezd be a mondatot!

Az előadásra jegyek vásárolhatóak

- A** bármikor a színház jegypénztárában.
- B** naponta a színház előcsarnokában.
- C** bármelyik bevásárlóközpontban.
- D** akár online is.

16. A kiinduló szöveg alapján melyik állítás hamis?

- A** Nemecsek azért áldozta fel magát, hogy felnézzenek rá a többiek.
- B** A dramaturg és a rendező is a regény alapján dolgozott.
- C** Ez a regény volt az író legkedvesebb könyve.
- D** A regény minden generációt megérint.

17. Melyik állítás következik a szövegből?

- A** A grundról szóló betétdalt a Dés–Greccsó szerzőpárosnak köszönhetjük.
- B** A grund közismert fogalom, a közgondolkodásunk részévé vált.
- C** Ez a zenés darab csak a fiatal színházlátogatókat szólítja meg.
- D** Az előadásban minden szerepet csak egy színész játszik.

18. Fejezd be a mondatot!

A színház ingyenes zöld száma arra szolgál, hogy tudjunk

- A** jegyet rendelni.
- B** bérletet venni az előadásokra.
- C** információt szerezni a jegyekről.
- D** informálódni az aktuális szereposztásról.

19. Állapítsd meg, hogy az alábbi mondatban milyen mondatrész szerepét tölti be az aláhúzott szó!

A vörösinges Pásztorok elrabolják Nemecsek kedvenc üveggolyóit.

- A** birtokos jelző
- B** állítmány
- C** alany
- D** tárgy

20. A kiinduló szöveg alapján a történetben melyik két helyszín volt a legfontosabb?

21. Írd le az alábbi részlet rímfajtájának a nevét!

„Nagy a világ, az égig ér,
De van ez a föld, ami kezünkbe fér.
Itt nevet a nap, sugara ránk,
Rajzol egy pályát a deszkapalánk.” (Mi vagyunk a Grund!)

22–30. feladat

22. Melyik szótárban keresnéd meg egy számodra nem pontos jelentésű magyar szó meghatározását?

- A a Magyar értelmező kéziszótárban
- B az Idegen szavak szótárában
- C a Frazeológiai szótárban
- D a Helyesírási szótárban

23. Melyik műről szól a leírás?

Egy romváron sétálva a lírai énnnek eszébe jut, hogy a pompás vár leépüléséhez hasonlóan minden elmúlik. Rájön, a múlton való rágódás helyett inkább a jövővel érdemes foglalkozni.

- A Szózat
- B Huszt
- C Nemzeti dal
- D Himnusz

24. Az alábbi mondatból írd ki azt a szót, amelyik tartalmazza a múlt idő jelét!

Libamáját, óriás tál szendvicset raktak elénk, mindenféle metszett üvegpocharakat meg a Kaszinó régi, nehéz ezüst evőeszközeit.

25. Ki volt a leghíresebb magyar balladaíró? Írd le a vezeték- és keresztnévét is!

26. Döntsd el, hogy a felkínált verssorok melyikében találunk megszemélyesítést!

- A** Megállék a kanyargó Tiszánál...
- B** Mint komor bikáé, olyan a járása.
- C** Hé fiúk! Amott ül egy tűzok magában.
- D** Mikor a nap fölkel, s a holdat elküldte...

27. Melyik mondatban nincs helyesírási hiba?

- A** A méhészkedés fő központja alsó-Egyiptom volt.
- B** A Kárpátok legmagasabb hegyvonulata a Magas Tátra.
- C** A dzsungel könyvét is játszották a komáromi Jókai színházban.
- D** A Vörösmarty téren is árulnak mézből készült különlegességeket.

28. Párosítsd a szólásokat a jelentésükkel! A helyes betű-szám párosítást írd a vonalra!

A. lógatja az orrát	1. panaszkodik
B. húzza a lóbőrt	2. lustálkodik
C. lopja a napot	3. szomorú
D. kiönti a szívét	4. alszik
- _____

29. A felsorolt művek közül egyet nem Móricz Zsigmond írt. Ki ennek a műnek a szerzője? Írd le a vezeték- és keresztnévét is!

Pillangó, Tragédia, Pacsirta, Hét krajcár

30. Döntsd el, melyik műből léphetett ki az alábbi szereplő!

Egy összetákolt lakhelyen találsz meg, ott élek. Ne gondold, hogy szegény vagyok! A házaim bérbé adtam. Valamiből élni kell! Azt kérdezed, hogy hogyan hívnak? Nem gondolod, hogy csak úgy, minden ellenszolgáltatás nélkül elmondom neked?! Még a levegőt se adnám ingyen, ha rajtam múlna.

- A** Gárdonyi Géza: *A láthatatlan ember*
- B** Csokonai Vitéz Mihály: *Zsugori uram*
- C** Petőfi Sándor: *A magyar nemes*
- D** Jókai Mór: *Az arany ember*

Vége a tesztnek

Felhasznált irodalom

Csehy-Polgár: Ariadné, akinek a koronája az égboltra került

Elérhető: https://www.kabocalap.com/index.php?option=com_content&id=1371%3Aszuperhsoek-hellaszban-10-resz-ariadne-akinek-a-koronaja-az-egboltra-keruelt&catid=61%3Acsehy-zoltan-polgar-aniko-szuperhsoek-hellaszban&Itemid=64, [letöltve 2019.9.5.]

Elérhető: <https://www.maszol.ro/index.php/kultura/55845-kilencezer-eves-az-ember-legregibb-edessege>, [letöltve: 2019.8.20.]

Elérhető: http://www.hollomeheszet.hu/2017/02/23/meheszkesed_tortenete/, [letöltve: 2019.8.20.]

Elérhető: <http://vigszinhaz.hu/>, [letöltve: 2019.8.3.]

A szövegeket módszertani okokból módosítottuk.